

Apdulkinčiųjų populiacijų atkūrimo priemonės (versija 2026.10)

Preimონės pavadinimas	Priemonės kodas	Igyvendinama iki (m.)	Priemonės aprašymas	GAR straipsniai, kurių tikslų siekiama	Dalinis tikslas (subtarget)	Tiksliausias taikymo ploto įvertis arba intervalas	Mato vienetai (km arba km2)	Preliminarios numatomo viešojo finansavimo priemonės
Apdulkinėjams palankių buveinių ir jų ekologinio tinklo atkūrimas bei palaikymas	LT_GAR_10_002	2050	Priemonės tikslas – užtikrinti, kad apdulkinėjams pakaktų maisto, veisimosi, lervų vystymosi ir žiemojimo vietų, o tinkamos buveinės būtų geriau tarpusavyje susietos ir sudarytų vientisą ekologinį tinklą. Numatoma išsaugoti, atkurti ir tarpusavyje sujungti apdulkinėjams svarbias buveines bei kraštovaizdžio elementus, sudarant sąlygas išlikti ir stiprėti jų ekologiniam tinklui. Priemonė apima: gyvatvorių, medžių ir krūmų grupių formavimą bei išsaugojimą; agromiškininkystės elementų diegimą – sumedėjusių augalų (medžių ir krūmų) integravimą į agroekosistemas (pvz., medžių juostas, medžiais apaugusias ganyklas); mikrobuveinių išsaugojimą – neariamų dirvožemio juostų ir lopinėlių, atvirų smėlio ar žvyro plotų, lauko kelių, melioracijos griovių pakraščių ar vandens telkinių pakrančių, šlaitų, senų kelmų, stuobrių, negyvos medienos, tuščiavidurių augalų stiebų bei kitų natūralių elementų. Lauko kelių, melioracijos griovių pakraščiai ir šlaitai turėtų būti saugomi nuo suarimo, užsėjimo ar kito intensyvaus tvarkymo; žydinčių daugiamečių pievų atkūrimą ir palaikymą, skatinant ekstensyvų ganyamą ir gyvulininkystę, padedančius išlaikyti atvirų pievų buveines, bei taikant mozaikinį šienavimą; esant poreikiui, dirbtinių lizdavičių įrengimą pavienėms laukinių bičių rūšims ten, kur natūralių lizdavičių nepakanka, prioritetą teikiant natūralių mikrobuveinių išsaugojimui. Kraštovaizdžio elementų ir natūralių bei pusiau natūralių buveinių išsaugojimas yra viena svarbiausių priemonių apdulkinčiųjų populiacijoms palaikyti ir atkurti.	10 straipsnis - Apdulkinčiųjų pop atkūrimas 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas 4 straipsnis - Sausumos ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkinčiųjų įvairovės ir gausos gerinimas 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas 4.10. Buveinių tipų jungčių gerinimas 11.1. Biologinės įvairovės didinimas žemės ūkio ekosistemose 11.2.a. Pastangos didinti rodiklį „pievų drugių indeksas“ 11.2.c. Pastangos didinti rodiklį „žemės ūkio paskirties žemės, kurioje yra didelės įvairovės kraštovaizdžio elementų, dalis“ 11.3. Pastangos didinti įprastų agrarinio kraštovaizdžio paukščių populiacijų indeksą			Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Augalų apsaugos produktų poveikio laukiniams apdulkinėjams mažinimas	LT_GAR_10_003	2050	Priemonės tikslas – mažinti augalų apsaugos produktų poveikį laukiniams apdulkinėjams, jų maisto ištekliams, lizdavietėms ir kitoms buveinėms. Numatoma mažinti apdulkinėjams pavojingų augalų apsaugos produktų naudojimą, ypač augalų žydėjimo ir didžiausio apdulkinčiųjų aktyvumo metu, plačiau taikyti integruotą augalų apsaugą, tikslesnes purškimo technologijas ir mažesnės rizikos alternatyvas. Planuojant purškimus turėtų būti vertinamas ne tik auginamų kultūrų, bet ir laukuose bei jų pakraščiuose augančių laukinių augalų žydėjimas. Viena svarbiausių priemonės dalių – medėjančių daugiamečių augalų (medžių ir krūmų) apsauginių juostų formavimas ten, kur jos gali sumažinti purškimo dulksnos patekimą į apdulkinčiųjų intensyviai lankomas teritorijas. Svarbu skatinti ekologinio ūkininkavimo plėtrą, taip prisidedant prie augalų apsaugos produktų naudojimo mažinimo. Daugiau dėmesio turėtų būti skiriama saugesniam augalų apsaugos produktų naudojimui.	10 straipsnis - Apdulkinčiųjų pop atkūrimas 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkinčiųjų įvairovės ir gausos gerinimas 11.1. Biologinės įvairovės didinimas žemės ūkio ekosistemose 11.2.a. Pastangos didinti rodiklį „pievų drugių indeksas“			Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Apdulkinėjams palankių žemės naudojimo ir ūkininkavimo praktikų plėtra	LT_GAR_10_004	2050	Priemonės tikslas – plėsti ūkininkavimo praktikas, kurios didina agrarinio kraštovaizdžio įvairovę ir mažina intensyvaus ūkininkavimo poveikį apdulkinėjams. Numatoma toliau skatinti ekologinį ūkininkavimą, įvairią sėjomainą, ankštinių ir kitų žydinčių augalų auginimą, nuolatinės dirvožemio dangos palaikymą, neariminių technologijų taikymą bei kitas dirvožemiui ir biologinei įvairovei palankias ūkininkavimo praktikas. Šios praktikos prisideda prie įvairesnio agrarinio kraštovaizdžio formavimo, gerina maisto išteklių prieinamumą laukiniams apdulkinėjams ir padeda palaikyti jų populiacijų gyvybingumą. Planuojant konkrečias paramos intervencijas reikėtų atsižvelgti į jų praktinį įgyvendinamumą, administracinę našą ir ūkininkų suinteresuotumą. Igyvendinant priemonę siekiama sukurti ir pasiūlyti savanoriško taikymo priemones, skatinančiomias apdulkinėjams palankų ūkininkavimą.	10 straipsnis - Apdulkinčiųjų pop atkūrimas 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkinčiųjų įvairovės ir gausos gerinimas 11.1. Biologinės įvairovės didinimas žemės ūkio ekosistemose 11.2.a. Pastangos didinti rodiklį „pievų drugių indeksas“ 11.2.b. Pastangos didinti rodiklį „organinės anglies sandėkio pasėlių mineraliniuose dirvožemiuose“ 11.2.c. Pastangos didinti rodiklį „žemės ūkio paskirties žemės, kurioje yra didelės įvairovės kraštovaizdžio elementų, dalis“			Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Pramoninių teritorijų pritaikymas apdulkinėjams palankioms buveinėms	LT_GAR_10_005	2050	Priemonės tikslas – geriau panaudoti apdulkinėjams tinkamas teritorijas, kurios nėra nžemės ūkio naudos. Saulės ir vėjo elektrinių parkuose, gamybinėse, komercinėse ir pramoninėse teritorijose, prie kelių ir geležinkelių, inžinerinių tinklų apsaugos zonose bei kitose mažai trikdomose teritorijose siūloma įvesti daugiamečius žydinčius augalus, pirmenybę teikiant vietinėms rūšims, taikyti ekstensyvų šienavimą ar ganyamą bei išsaugoti mikrobuveines. Priemonė galėtų būti įgyvendinama etapais: parengiamos rekomendacijos ir augalų rūšių sąrašai; parengiami tipiniai teritorijų tvarkymo sprendiniai; įgyvendinami želdinimo ir mikrobuveinių kūrimo sprendimai. Tokios teritorijos gali reikšmingai papildyti apdulkinėjams svarbių buveinių tinklą, nekeliant konflikto tarp žemės naudojimo ir apdulkinčiųjų poreikių. Priemonė galėtų būti taikoma saulės ir vėjo elektrinių parkuose, logistikos ir pramonės teritorijose, geležinkelių, kelių ir kitos infrastruktūros koridoriuose, kur galima reikšmingai padidinti apdulkinėjams tinkamų buveinių plotą.	10 straipsnis - Apdulkinčiųjų pop atkūrimas 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkinčiųjų įvairovės ir gausos gerinimas 11.2.a. Pastangos didinti rodiklį „pievų drugių indeksas“			Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Apdulkinėjams palankus viešųjų žaliųjų erdvių ir infrastruktūros teritorijų tvarkymas	LT_GAR_10_001	2050	Priemonės tikslas – didinti apdulkinėjams tinkamų buveinių plotą miestuose, miesteliuose ir kitose urbanizuotose teritorijose. Viešosiose žaliosiose erdvėse siūloma taikyti retesnę ir mozaikinį šienavimą, palikti dalį nenupjautos augalijos, įrengti žydinčias pievas iš vietinių augalų rūšių, sodinti daugiau žydinčių medžių ir krūmų. Kur tai neprieštarauja eismo saugumui ir rekreaciniam naudojimui, intensyviai prižiūrimos vejos galėtų būti keičiamos žydinčiais plotais. Savivaldybėms, infrastruktūros valdytojams ir gyventojams būtų parengtos praktinės rekomendacijos dėl apdulkinėjams palankių augalų, teritorijų priežiūros ir mikrobuveinių išsaugojimo.	10 straipsnis - Apdulkinčiųjų pop atkūrimas 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkinčiųjų įvairovės ir gausos gerinimas 11.2.a. Pastangos didinti rodiklį „pievų drugių indeksas“			Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.

Švietimas ir informavimas apie apdulkintojų svarbą	LT_GAR_10_006	2050	Priemonės tikslas – didinti visuomenės suvokimą apie laukinių apdulkintojų svarbą ir skatinti taikyti apdulkintojams palankias praktikas. Numatoma rengti informavimo kampanijas, trumpas rekomendacijas ir atmintines gyventojams, ūkininkams, savivaldybėms ir verslui. Informavimo priemonėse būtų pateikiama informacija apie: laukinių apdulkintojų svarbą biologinei įvairovei ir žemės ūkio produkcijai; saugesnį augalų apsaugos produktų naudojimą; priemones, kurias gyventojai gali taikyti soduose, sodybose ir privačių namų kiemuose; apdulkintojams palankų viešųjų erdvių tvarkymą; galimybes verslui kurti žydinčias pievas ir kitas apdulkintojams palankias buveines prie administracinių, komercinių ir gamybinių teritorijų. Ūkininkų konsultavimas, paskaitos visuomenei, mokymai savivaldybėms, rekomendacijos verslui, gerosios praktikos sklaida.	10 straipsnis - Apdulkintojų pop atkūrimas 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkintojų įvairovės ir gausos gerinimas 11.2.a. Pastangos didinti rodiklį „pievų drugių indeksas“			Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Apdulkintojams populiacijų stebėseną	LT_GAR_10_007	2050	Priemonė skirta sukurti ir įgyvendinti standartizuotą apdulkintojų rūšių gausos ir įvairovės stebėsenos sistemą, kuri užtikrintų patikimų duomenų rinkimą, būtiną vertinant apdulkintojų populiacijų būklę, jų kaitos tendencijas ir gamtos atkūrimo priemonių veiksmingumą Lietuvos teritorijoje. Priemonė įgyvendina Europos Sąjungos gamtos atkūrimo politikos nuostatas, susijusias su apdulkintojų populiacijų nykimo sustabdymu ir jų atsikūrimo vertinimu. Priemonės įgyvendinimo metu bus įrengtas ir palaikomas reprezentatyvus apdulkintojų stebėsenos tinklas visoje Lietuvos teritorijoje. Stebėsenos vietos bus atrenkamos statistiškai pagrįstu sluoksninės atsitiktinės atrankos metodu, užtikrinant visų pagrindinių ekosistemų tipų – žemės ūkio, miškų ir kitų ekosistemų – atstovavimą. Kiekvienoje stebėsenos vietoje bus vykdomi reguliarūs lauko tyrimai, renkant duomenis apie bites, žiedmuses, dieninius ir naktinius drugius. Duomenų rinkimas bus atliekamas taikant mokslu pagrįstus ir visoje Europos Sąjungoje suderintus metodus. Bičių, žiedmusių, dieniinių bei dieną aktyvių naktinių drugių stebėseną bus vykdoma transektų metodu, periodiškai registruojant rūšis ir jų gausą skirtinguose ekosistemų tipuose. Naktį aktyvių naktinių drugių stebėsenai bus naudojamos standartizuotos šviesos gaudyklės. Kartu bus registruojami aplinkos parametrai, galintys turėti įtakos rūšių aktyvumui ir stebėsenos rezultatams. Visi stebimi individai bus identifikuojami iki rūšies lygmens, pasitelkiant ekspertines žinias. Papildomai bus vykdoma tikslinė retų ir nykstančių apdulkintojų rūšių stebėseną jų žinomose radavietėse. Tai leis surinkti duomenis apie rūšis, kurių būklei ir paplitimui įvertinti nepakanka bendrosios stebėsenos rezultatų. Visi duomenys bus geografiškai susiejami ir kaupiami nacionalinėje duomenų bazėje, sudarant galimybes ilgalaikiam populiacijų pokyčių vertinimui. Priemonė grindžiama moksliniais įrodymais, rodančiais, kad apdulkintojai yra viena svarbiausių biologinės įvairovės ir ekosistemų funkcionavimo grandžių. Jų nykimas daro neigiamą poveikį natūralių buveinių būklei, augalų reprodukcijai, maisto tinklams ir ekosistemų teikiamoms paslaugoms. Standartizuota ilgalaikė stebėseną yra būtina sąlyga siekiant objektyviai nustatyti populiacijų pokyčius, įvertinti aplinkosaugos priemonių efektyvumą ir pagrįsti tolesnius gamtotvarkos sprendimus. Numatoma ekologinė nauda – pagerėjusios žinios apie apdulkintojų būklę ir jų kaitos priežastis, ankstyvas nepalankių pokyčių nustatymas, didesnis atkūrimo priemonių veiksmingumo vertinimo tikslumas bei geresnės sąlygos ilgalaikiam apdulkintojų įvairovės ir populiacijų išsaugojimui visose Lietuvos ekosistemose. Priemonė taip pat prisidės prie biologinės įvairovės išsaugojimo, ekosistemų atsparumo didinimo ir jų teikiamų apdulkinimo paslaugų palaikymo.	10 straipsnis - Apdulkintojų pop atkūrimas 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkintojų įvairovės ir gausos gerinimas 11.2.a. Pastangos didinti rodiklį „pievų drugių indeksas“			Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.